

Onderzoek naar geestesziekten en middelengebruik

2 december 2022

Daar waar Treur vooral onderzoekt wat de oorzaak is, probeert Van der Pas een methode te ontwikkelen om oorzaak en gevolg te kunnen vaststellen in een onderzoek met veel gegevens. Het is alom bekend dat de symptomen van ernstige geestesziekten, zoals depressie, bipolaire en psychotische stoornissen, zeer ingrijpend zijn. Ze brengen bovendien ook andere gezondheidsproblemen mee (comorbiditeiten), zoals (overmatig) middelengebruik en hart- en vaatziekten.

Geestesziekten: oorzaak of gevolg

Het is daarbij echter de vraag of het middelengebruik en hart- en vaatziekten het gevolg zijn van psychiatrische aandoeningen óf andersom. Het zou immers ook kunnen dat middelengebruik en hart- en vaatziekten het risico op een (ernstigere) psychische ziekte verhogen. Aan Treur om dat uit te zoeken. Daarbij zal ze gebruik maken van verschillende onderzoeksmethoden naast elkaar.

Om vast te kunnen stellen of er een genetische aanleg is die zowel middelengebruik en hart- en vaatziekten als psychiatrische aandoeningen verklaart, of dat het gaat om oorzakelijk verband, zal Treur gebruik maken van grote genetische biobanken en innovatieve statistische methoden. Maar ook van langlopende studies, waarin de gezondheid van een groep mensen gedurende lange tijd wordt gevolgd, zoals de Helius-studie. Treur is voornemens de resultaten van het onderzoek direct in te zetten in de praktijk. Hierdoor zal de behandeling van mensen met een

psychische stoornis verbeterd kunnen worden.

Ernstige geestesziekten komen wereldwijd veel voor. Opmerkelijk is dat onevenredig veel mensen van niet-Europese afkomst hierdoor worden getroffen. Wel is het zo dat veel grote lopende studies vooral plaatsvinden onder 'witte deelnemers'. De onderzoekspopulaties zijn pas sinds kort meer divers geworden. Treur wil zelf ook rekening houden met verschillende etniciteiten om zodoende nu meer over deze problematiek bij etnische minderheden te weten te komen dan tot op heden het geval was.

Correlatie en causatie

Het [onderzoek](#) naar het vinden van causale verbanden in grote datasets, is waarvoor Pas haar ERC Starting Grant ontvangt. Oorzakelijke verbanden leggen is een uitdaging wanneer een interventie niet willekeurig aan een onderzoeksdeelnemer kan worden toegewezen omdat het onethisch of praktisch onmogelijk is. Zoals wanneer men effecten van roken, een vegetarisch dieet of abortus wil onderzoeken. Het vaststellen van een correlatie of associatie is waar onderzoekers zich dan vaak bij moeten houden.

Om op betrouwbare wijze causale verbanden te vinden en zo meer waardevolle inzichten uit gegevens te halen, zal Van der Pas met haar wiskundige achtergrond veel kunnen doen om daartoe nieuwe methoden te ontwikkelen. Hierbij gaat ze werken vanuit meerdere perspectieven op causaliteit, en ook de toegevoegde waarde van het combineren van datasets onderzoeken. De Starting Grant stelt haar in staat om twee promovendi en twee postdocs aan te nemen om samen met haar het onderzoek uit te voeren.

ERC Starting Grants

Aan een select aantal excellente wetenschappers worden beurzen toegekend door het [European Research Council](#) (ERC), onderdeel van de Europese Commissie. Dit jaar gaat het om 408 onderzoekers die daarvoor in aanmerking komen en een bedrag van 636 miljoen euro. De beurs is een onderdeel van het Horizon Europe-programma, waarmee jonge wetenschappers worden geholpen om hun eigen projecten op te starten, teams te vormen en hun meest veelbelovende ideeën uit te voeren.